

NŐVIRÁG

HETILAP A MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Előfizetési díj: **Vidékre postán**, vagy helyben házhoz hordatva: Élévre (juliustól december végeig) 4 ft. új pénz. Negyed évre (oktobertől december végeig) 2 ft. új pénz.

NŐINK HIVATÁSA.

Gróf MIKÓ IMRÉTÖL.

Mint a ki Isten házába megy, a küszöb előtt fővegét leveszi s lelkét buzgóságra készíti el; és mint a kertész, ki virágos táblái közé lép, s nem tudja miképen kezdjen kedves munkájához: úgy vagyok én, felöletek akarván írni, hazám leányai! Ti a magyar nemzetnek szebb felét teszitek, melyet én a jobbiknak is vallok; nemzeti létünk felében rajtatok fordul meg. Szabad-e nekem, a hon jövője fölött elmélkedőnek, rólatok megfellelkezniem? S nem önként következett-e, hogy ez elmélkedésem során ti is gondolatim tárgyává legyetek?

A magyar férfi- és nőnem közt eleitől fogva oly viszony volt, melyet más népeknél alig találunk fel. A mi elődeink nem rabolták nőiket, mint a maurok és rómaiak; nem tették rabszolgákká, mint más keleti népek; nem emelték magok fölé, mint az északiak; hanem édes testvéreként maguk mellé állították, rendeltetésükhöz mért jogokban részeltették, a viszonyos kötelezettség, szeretet és tisztelet szelíden vonzó kapcsaival fűzték magukhoz: felelőség volt a magyar nő édes neve, mintegy kifejező azon magasztos fogalmat, mely egy nemzetnél sem létezik, hogy ő férjével

együtt tesz egy egész lényt, hogy ők külön-külön az életnek örömét és gondjait csak felében, s egészben együtt, ketten hordozzák.

Meg is feleltek ők minden időben és körülmények közt azon hivatásnak, mit számukra a népek sorsát intéző Gondviselés és a magyar férfi-nem bizalma kijelölt. Minden nagy és elhatározó változásnál, mely nemzetünknek történetében évezred óta fölmerült, hű lélek gyanánt, vagy bátorító angyal-, vigasztaló szellemként ott vannak a mi asszonyaink. Első honfoglalóinkat Ázsia sivatagain kezdődött s a Duna, Tisza és Maros partjain végződött csatáikon keresztül hiven kísérték; sz. István, I. Endre és László alatt a keresztyén vallás meggyökerezésében, a Hunyadiak alatt az Izlám árrohamától megmentésében öseinkkel együtt fáradtak, a vallásos és kegyes alapítványok tekintélyes része az ő nevöket viseli, a templomok földiszítésére legtöbbet ők tettek; a mongol, tatár, török pusztítások után, melyek száz- meg százezer férfit sodortak magukkal, jobbadán a hegyek közé, sziklavarakba és barlangokba menekült nőnem tartá fen nemzetünket, a XVI—XVII. században Eger, Szigeth, Murány, Besztercze, Munkács

stb. várak védelmében a nők vére a férfiakéval együtt folyt; a XVIII-ban ők fordultak először részvétellel azon írókhoz, kik hanyatló nemzetiségünket dajkálni kezdék, sőt néhol, úgy szólva, ők mentették meg a magyar nyelvet, a férfiak idegen nyelven képezvén magukat s kormányozván az országot, fél latinokká, fél németekké váltak; a folyó XIX. század elején a nyelv és irodalom szeretete és művelése, a hazafiúi lelkesülés és hűség, a magyar férfi- és nőnem szívében egyszerre ébredett föl, versenyezvén egymással azok terjesztésében és gyarapításában.

Valjon most abban a nagy szellemi tudásban, melybe a magyar nemzet a 48-diki eseményeknél fogva bonyolodva van, s melynek kimenetelétől függ polgáriusodásunk további fejlődése vagy fenakadása, függ nemzeti létünk jövője? Valjon mondom, e válságos időkben nem lenne-e a magyar szépnemnek semmi különös szerepe? S ha van, vonatkozhat-e azt kész szívvel elvállalni? Én ellenkezőt hiszek, s meg vagyok győződve, hogy a magyar szépnem elődeinek ragyogó nyomdökin menvén, jelenkori hivatását felfogta, annak eleget tenni már is elkezdett, s ezután még inkább eleget teend.

Mert hogy a mai idők a magyar nemzet történeteiben fordulópontot alkotnak, hogy oly térre jutottunk, melyen magunkat egyenként és összesen egészen újból kell tájékoznunk, ez, úgy hiszem, mindenki előtt világos.

Midőn a társadalmak alapjai megváltoznak, midőn a közdolgoknak egészen új rendje áll fel, a társadalom elemeinek viszonyai is egymáshoz és az egészhez szükségképen utánalakulnak: más forrású és természetű jogok, új törvényes és társadalmi szabályok, a régiektől gyakran különböző hazafiúi és erkölcsi kötelezettségek születnek, melyeket ismerni és teljesíteni kell; mert ezeknek akár nem-tudása, akár nem-cselekvése veszélyezi a közérdekeket, olykor magát a társadalmat is.

Jól tudom én, hogy nőink ismerik a múlt és jelen idő egymástól izről-izre különbözősét, melyből negatív természeténél fogva új nemzeti virágzásnak vagy lassu halálnak indulásunk fog okvetlen következni, a szerint, a mint nemzetünk teendőit megérteni és méltányolni fogja; mindazáltal nem árt azt, a mit tudni és cselekedni szükséges, ha

mindjárt egyénileg minden jók lelkében, sőt sokaknál tettekben nyilatkozólag is él, elmondani, hogy a kötelességek közös ismeretét és teljesítését koronkint föllevenítse, s hasznos honfíui és honleányi munkásságot ébresztszen.

A mai idők a földbirtokosnak jószágai lehető értékesítését, a fölmivesnek okszerű gazdaságvitelt, tudósoknak és iparosoknak, köznevelőknek és hitszónokoknak kettőzött munkásságot, versenyzési készséget és képességet, a kor igényeihez alkalmazkodást — mindenkinek új kötelességeket szabnak elébe; természetes, hogy a nőnevelésnek, a nőhivatásnak is módosulnia kellett, s módosulni egyszersmind a szépnem némely hajlamainak, vágyainak, szenvedélyeinek, módosulnia divat és szokások, családi és polgári minden egybeköttetések iránti fogalmainak, — egész eszmekörének. A magyar férfinem társadalmi helyzete, életmódja, polgári foglalkozása, jövedelmei, mind változás alá jöttek; szükségkép következik, hogy ez a nők helyzetére is befolyással legyen: tenniük kell sokat, mit eddig nem tettek, megszokni egyet s mást, mitől eddig idegenkedtek, lemondani számtalan kényelemről, minnek élvezhetése eddig világi szerencsájök főrészt tette, szóval, a haza és övéik sorsában osztozniok kell, s azok jelenébe magukat bele találniok.

A nő is úgy áll a mai társadalomban, mint mi férfiak. A régi formák összetörtek s újak állottak helyökbe, melyeknek hatása javítólag vagy rontólag következetesen foly. Ezt átlátni, figyelemmel kísérni s azokkal, kikkel életök a legszentebb viszonyok által egybekötve van, kezét fogva egyakarátulag a végeredményt úgy intézni, hogy a nemzet javára üssön ki, férfinak és nőnek kötelessége.

Még egy általános megjegyzést kell tennem, hogy később mondandóimnak szilárdabb alapja legyen.

A népekre alig áradott valaha több nyomor, romlásukat aligha munkálták hathatósabbban bármely uton, mint a polgárosítás ürügye alatt. Egyebeket, mint nem egyenesen ide tartozókat, mellőzvé, csak a divatot, a fényüzést, a társadalmi kívánalmakat és szokásokat hozom fel: ezeket szokta olykor a társadalom, vagy a kik annak irányt ad-

nak, olykor magok a megromlott idők, céljuk kivitelére eszközül használni. Azt mondják: a divat és fényűzés előmozdítja az ipart, — igen, a hol az van, de a hol nincs, ott a lehetőségét is megöli, — gyarapítja a nemzeti vagyont, — igen, a hol a nemzeti vagyonosodás forrásai felnyitvák, s javalmái a közre áradnak ki; de a hol másképp van, ott a fényűzés pusztulás! Azt állítják, hogy kényelme szerint élni, ruházkodni stb. kinek-kinek szabad sőt kötelesség; úgy van, de csak a tiszta jövedelem arányában, különben a jelen elnyeli a jövőt. Új meghatározásait adják az erénynek, az illemnek, a világpolgárságot bélyegzik a legdicsőbb emberi tulajdonná, a hazaszeretetet szükkeblőségnek kiáltják ki; s végre kimondják a közkötelezésü itéletet: hogy e tanoknak, e köznézetnek minden mivelte nép és egyén hódolni köteles.

Ez az európai ál-polgárisodás általános tana, melyet sokan ránk is alkalmazni szeretnének; ezért árasztanak el divataikkal, ezért ösztönöznek minket hiúságunk táplálása által fényűzésre, ezért hirdetik folyvást, hogy a ki igazán miveltenek kíván tartatni, annak idegen nyelven kell beszélni. Mi ennek végcélja, ha nem az, hogy nőink tovább is tudományban és művészetben, szokásokban és erkölcsökben másokat utánozzanak; fényes háztartással, gazdag asztalokkal szegényítsük el magunkat: felejtsük el szép nemzeti nyelvünket, magyaros viselkedésünket, egyszerű erkölcsünket; vetkezzük le eredeti jellemünket, szeressük azt, a mi másé, a mi vérünkkel nem egyezik, a mi javunkra nem válik . . . .

Igy kívánják némelyek ama polgárisodási általános elveket ránk alkalmazni. De én azt mondom, hogy ez bármely szép elméletnek látszik: a gyakorlatban nekünk vesztünket okozná. Bensőleg kérem azért honom leányait, ne hallgassanak ez altató syréni hangokra, ne engedjék magukat e veszélyes örvénybe sordortatni; vegyék szívökre e nagy időkben szent hivatásukat, mely nem egyéb, mint egyenes és hathatós részvétel nemzetünk fentartásának s egykori feldicsőítésének nehéz munkájában.

Miképen? Im e kérdéstről igénytelen nézeteim:

↳ A magyar szépnem egyik fő teendője: a természethez a lehetőségig visszatérés s életrendének egyszerűsítése. Nem teszi ez a műveltség és polgárisodás igényeiről lemondást, nem a vadonság állapotára visszatérést. Éljen kiki állása, vagyona, fejlettsége minden örömeivel, miket testi és lelki alkata megkíván s erkölcsiség, illem és törvény nem tilt; de a természetet önmagában el ne ölje, lényét eredeti szép alakjából ki ne fordítsa, ne igyekezzék a mesterség és divat szereit által a figyelmet egészen a külsőre fordítani, ne foglalja el csak a szemet, engedje a léleknek is azon élvét, hogy ez a nemesb rész, a belsőig hatasson. A mesterséget a természet szolgájává teremtette az emberi műveltség, nem urává, a kül kelleme kiemelése, nem elnyomására, az életörömök fűszerezésére, nem émelyítővé tetelére, a jóllétérzés fokozására, nem eltompítására. Hogy az általam igen tisztelt szépnem öltözéke csinos, izletes legyen, mind jó, mind megjárja; de az, a mit sokan tesznek, hogy minden szép és nem szép divatot utánoznak, hogy legutolsó öltönyüket is külföldről hozatják, s néha úgy felpiperézik magukat, hogy a sok minden külső szépben a legszebbet, a sok mellékesben a fődolgot: az emberi alakot keresni kelljen — én ezt a természettől igen messze eltávozásnak látom. És ez helyes nem lehet. Az emberben legszebb az, a mi természetes, legbecsesebb az, a mi emberi; a keresett, a mesterség járuléka csak másodrangú; az elsőnek szépsége és bája változhatlan, örök, az utolsóé szeszélyesen változó, hamar veszti becsét, elenyészik. Avagy a görög szobroknak nem épen finom egyszerűsége-e az, a mi az emberiség szép érzetere maig oly kedves hatással van? Nemde az arc és szemek bájaiban, orr és homlok nemességében, hajzat és termetben, az öltöny keresetlenségében keresték és találták ök is a valódi szépséget? Valóban az élő lelkes teremtmények sorában legkedvesebb látmány egy kultisztasága s belső vidámsága által derült s egyszerűen öltözött nőalak, melynek díszlelke ártatlanságában s természetességében, nem pedig keresett divatos ékítvényekben áll.

Azt kívánni, hogy úgy éljünk és öltözködjünk, mint hajdan a patriárchák és nejeik, épen oly túlság lenne, mint az, a mit XIV.

Lajos korában követett csaknem az egész mivelte Európa. Én az első állapotra visszatérést a polgárisodás folyama visszafordításának, tehát rosznak tartanám; de az utolsó is, habár módosításokkal, utánzását, veszélyesnek vallom általában, kivált pedig nálunk magyaroknál. Nem követelem, hogy egészen kerteink s mezeink gyümölcséből éljünk, a vagyonosabbnak asztala szebben terítékezett, dúsabban megrakott, vagy pedig a gazdagnak a szegényénél drágább öltözéke ne legyen, mert ez az idővel, a magán szabadsággal és józan észszel ellenkezésben áll, de hogy egy ebédhez az Oczean és Archipelagus s az egész szigetvilág minden fűszeréből, a föld minden jeles s ehhezképest drágább borából legyen; egy közvilgalmi öltözékhez India és China minden selyméből és bársonyából hozassunk valamit, s Európa tán egy miveltebb országának gyártmányai se maradhassanak el, — bizony ezt ránk, értéktelen s kevésbé termékenyített, bajjal értékesíthető földü, gyáriparatlan és kereskedés nélküli nemzetre nézve veszélyesnek, romlásunkra dolgozónak kell vallanom.

A természetnek kevés elég, a kíváncsiságnak semmisen, — csaknem példabeszéddé vált életbölcséségi elv. Olvastam a római történetekből, hogy Justinianus korában a selyemviselet oly ritka volt, hogy a midőn tőle neje egy selyemtunikát kért ajándéknak, azt felelte: általlom egy selyemköpenyért egy aranyköpenyt cserébe ajánlani. Mekkora különbség amaz idők és a mai kor öltözködési igényei közt! Helyesen nevezi Segur „Nőkről“ írt munkájában derék asszonynak azt, ki a convenientiák tisztelete mellett szeme elöl a természetet sem téveszti el, sőt ahhoz, a miben lehet, hív marad, ki gazdálkodásával a jólétet, kiadásával a munkásságot és nélkülözést, másoknak és a közérdekeknek szolgálatot köti össze, kinek életrende egyszerű, örömei természetesek, szóval, ki önálló jellemmel bír, s magát, házát és övét a divat ragályaitól, könnyelmű példák csábításaitól megóvni képes.

A természet mindenben szereti a mértékességet, a túlzástól undorodik; megmondja az, csak hallgassunk szavára, étkezés- és öltözékben, munkásság- és álomban, örömben és bánatban, hol van az arany közép-

szer, hol a kellő határ; csak ne terjeszszük ki rendkívül vágyaink vitorláit, ne bocsátkozzunk a divat lepkeszárnyaira, ne halljuk meg szeszélyeink minden mozzanását, ne utánozzunk mindig másokat; kövessük inkább jobb természetünk sugalmát; ne szoktassuk magunkat mindannak cselekvésére, a mit látunk, hanem inkább annak, a mit önértelmünk jónak, ránk nézve helyesnek itél. A mesterkélttség keresésére, izlés dolgaiban való túlzásra, czifrázkodásra példát nem ad a természet, nem tanít az ókori szobrászat, festészet és költészet, nem javolja a józan emberi ész.

Fényüzés és divatkórság oly nyavalyái e kornak, melyeket önmaga teremtett a mi romlásunkra s a jövő nemzedéknek erkölcsileg és vagyoniilag semmivétételére. Vétkezünk, ha e baj orvoslására mindnyájan idején kezdet nem fogunk. Nemzeti viseletünk régi jogaiba visszaállítása által e bajokon egyébiránt is immár ma természetessé, könnyüvé, sőt kellemessé vált a segítés. Ragadjatok meg ez alkalmat mentő-horgony gyanánt. Ne siessetek a világ divata után: legyen divatotok az egyszerű magyar viselet! Higgyétek el, ez intést nekünk a Gondviselés adta: figyelmezzünk rá, kerüljük a fényüzést, fényessé teszi a mi erényünket az a bölcseséggel párosult hazaszeretet, mely minket e nemes elhatározásra bír, s az utókor áldani fogja azok nevét, kik e nagy regeneráló eszmét elsőben tették sajátjokká, s annak következetesen hívei maradtak.

Leljenek utat hozzátok e szavak, hazám leányai! Ne menjetek az uton, melyet elétek Páris divatai tárnak, ne mozdítsátok ti is elő nemzetünk romlását. A ház erkölcsi és szokásai, asztaltartásban és öltözékben jobbra töledek függnék: tegyétek azokat lehető egyszerűekké, térjete vissza, a miben lehet, a természethez, egyszerűsítsétek életetek rendét!

Második lényeges női kötelesség: a házi rendtartás, takarékoság, az időnek hasznos foglalkozásokban töltése. A ház belső gondjainak vitele vallási és polgári törvények s családi viszonyok természete szerint egyedül a nőt illeti. Sehogy helyén nincs az, hogy bármily rangállású nő a háznál minden kötelességek nélkül legyen, hogy csak önszemélyét gondozza, leg-

főlebb olvasson, látogatásokat tegyen és fogadjon, kellemesen időzzék, s a családi viszony és háznép tagjai iránt semmivel ne tartozzék. Ez nem azt teszi, hogy minden nőt illető kötelességeket maga személy szerint teljesítsen, de azt igen, hogy végrehajtásukat maga eszközöltesse és szemmel tartsa. A férfi tiszte : a ház közölgait általánosan intézni, a közös fenmaradás és józanul kívánható kényelmek föltételeit megszerezni, mindazoknak, kik vele ezen természeti és családi édes és feloldhatlan kapcsolatban vannak, biztosságáról és jóllétéről gondoskodni. A részletes vigyázás és felügyelet, a család apróbb gondjainak vitele, a háztartás tisztasága és rendessége, a családfő és tagok különjogai és helyes kívánságai teljesülésének eszközzése, örökös, hogy kiki a többiek és az egész iránti kötelességet teljesítse, túlságos követelések, visszaélések és viszongások ne támadjanak, a szükség és kiadási képesség, az igények és azok kielégítése egyensúlyt tartson — mindez a nő tiszte. A

hol ezeket nem tudják vagy nem tartják meg, ott vége a rendes háztartásnak, ott ingadozik a családi lét alapja, onnan eltávozik a béke, s csak a véletlen műve, ha némi árnya a boldogságnak ideig-óráig fenmarad. Ha a magyar szépnem a munkásságtól, a ház dolgaira való felügyelettel végkép elszöknek, oly csapás lenne nemzetünkre nézve, mit a férfinem legokoszerűbb gazdálkodása, legpéldányszerűbb takarékosága s minden erényei sem bírnának jóvá tenni. Régi igazság az, hogy a dologtalanság a vétek párnája; a léha dolgokkal foglalkozás könnyelművé teszi a lelket, elpuhítja a testet; a csecsebecsek pedig épen semmitsem lendítenek a család belügyein. Így fordul a ház, rendetlenség üti fel sátorát a konyhán, szükséglátás a kamarában, zavar a társalgási termekben. Jaj a háznak, melynek nem rendtartó az asszonya! Romlás vár a családra, melyben a munka nélkül élő tagok fölemésztk a dolgozók veritékének gyümölcsét! . . . (Vége követk.)

A T Ü N D É R S Z É P G R Ó F N É .

Elbeszélés írja BÚS VITÉZ.

Már esti tizenegyre járt az idő. Iróasztal előtt ültem; azonban oly igézőleg ragyogott be a szemközti ablakon át a szeptemberi fényes égbolt, hogy önkénytelenül nézésébe merültem, s mint valami szerelmes diák, ábrándos tekintettel számlálgattam a csillagokat, a helyett, hogy siettem volna az előttem fekvő papirlapot teleírni, s azután — alunni menni.

A ház lakói, mint rendtartó csendes emberek, Isten hírével már valamennyien nyugalomra szálltak. Mi sem háborgatott merengésemben.

Egyszerre erős kopogás hallatszott közvetlen székem mögött. Önkénytelen felugrottam, s megdöbbenve tekinték hátra.

A szék mögött nagy falszekrény állt, s úgy tetszék, mintha a kopogás abból jött volna.

A szekrény kis vártatra csakugyan megint megkoppant, ezuttal azonban női hangtól kísérve :

— Nem haragszik ön, hogy háborgatom ?

Most jutott csak eszembe, hogy a szomszéd szobában egy igen öreg asszonyság lakik, kivel a lépcsőkön többször találkoztam, de még soha nem beszéltem.

Azt gondolva, hogy hirtelen valami baj érte, és segélyemre van szüksége, közelebb léptem a szekrényhez, hogy jobban hallhassam szavait s most azt is felfödözém, hogy a szekrény csak úgy van beillesztve a szomszéd szobába vezető ajtóközbe, s nem igazi falszekrény, minek eddig tartottam.

Az asszonyság ismét megszólalt :

— Nem felel? Én önt udvariasabb embernek véltem.

— Bocsánat, asszonyom, de önnek váratlan megszólítása, megvallom, pillanatra zavarba hozott.

— Tudja ön, hogy fiatalembernek nőikkel szemközt sohasem szabad zavarba jönie?

— Tudom, de azt is tudom, hogy mi

eztál nem egészen vagyunk szemközt, s e körülmény kivételt enged az ön által idézett törvény ellen.

— Óhajtja ön talán, hogy e körülményt megszüntessük?

— Azon esetre ha önnek tán valami baja van és szolgálatára lehetek, igen.

— Nekem soha sincs bajom.

— Fogadja örvendezésemet. De ez esetben nem tudom minek tulajdonítani a szerencsét, hogy ön által megszólítottam.

— Nem tudtam alunni, s önnél már egy óra óta lámpavilágot látva, azt gondolám, olvas. A ki éjjeli 11 órakor olvas, a helyett, hogy alunnék, bizonyosan nem tud elalunni. Azt vélve, hogy mindkettőnkre mulattatóbb lesz elcsevegni a perczeket, mint néma unatkozásban, vagy unalmas könyv mellett tölteni, megszólítottam önt.

— Le vagyok kötelezve.

— Azonban, engedje megjegyeznem: egy fiatalembernél mindig jelent az valamit, ha nem bir elalunni.

— Igen, például azt, hogy nem álmos.

— Vagy hogy szerelmes?

— Lehet, de szükségesnek tartom ön minden ilyes vélekedésének elejét venni. Én nem akartam elalunni; dolgozni akarék.

— Ily későn! Ugyan mit akart ön dolgozni?

— Irni akartam; — mondám kissé türelmetlenül.

— Ön megtiltá nekem a találgatást, különben hinném tán, hogy alkalmasint rózsaszínü papirosra akart ön irni valamit. . .

— És tévedne ön a találgatással. Egy elbeszélés irásához készülék, holnapra készen kell lennie.

(E megnyomott szavakból eléggé megérthető, hogy szeretném utolsó szavát hallani.)

— Ön tehát író?! Ez érdekes! És tisztában van már tárgyával? Mondja el kérem a mesét.

— Az igazat megvallva, még magam sem tudom miről fogok irni.

— Mondok én önnek egy érdekes történetet, leírja? Irja le, nekem nagy örömet szerez.

— Életem egyik fő feladatának tartván,

mindenkor és mindenben örömet szerezni a szépnemnek — szolgálatára vagyok, asszonyom.

— Szobájában, ha jól tudom, e falszekrény mellett pamlag van. Üljön e pamlagra, én a szekrény háta mögött vagyok kerek karszékekkel, így hangos beszéd nélkül is megértjük egymás szavát. Itt van ön?

— Itt vagyok.

— Egy Bakony-vidéki eldugott faluban élt mintegy harmincz év előtt egy fiatal, nőtlen, uradalmi ispán. Szekeres Jánosnak hiták, nem ismerte őt véletlenül? Nagyon derék ifju volt.

— Harmincz év előtt még nem voltam a világon, s így a Bakony vidékén sem.

— Igaz! Szekeres János öreg édes anyjával élt együtt, megelégedetten, boldogan, sőt sorsosítól irigyelve, mert neki volt a vidéken legjobb karban tartott gazdasága, legszebb Szellő paripája, legfutósabb Pille agara, — legjobban hordó kétcsövü puskája, legczifrábban kivarrott dohányzacskója, s legszebb szeretője! — Ah, Sáríka nagyon szép leány volt. Ezt az egész környék bevallotta, s azt mondták, hogy ők még sohasem láttak ily tündérszép leányt, mint Szekeresék aranyhaju Sáríkája, azt is mondták, hogy ily finom légies teremtés nem ispánnénak való, hanem grófnénak vagy akár hercegnének. Ott élt ő is Szekeres János házában, mint özvegy Szekeresné nemzeti asszony gyámleánya. Mily messze van ide az idő, mikor ő még csak a falusiaktól ismert ártatlan ifju leányka volt! Harmincz esztendeje annak! Ugyebár, uram, azóta a szép kis Sáríka redősképü Sára nagyanyóvá öregedhetett.

— Kétségkívül, ha férjhez ment és még életben van. Hanem azóta, azt hiszem, a derék fiatal ispán ur is valami vastag tisztartóvá hizott.

— Valóban ezóta ő is öreg ember lehet, ámbár az én emlékemben most is mint 23 éves erős deli legény él. Nem láttam azóta! Mikor úgy együtt látták őket az emberek, Szekeresné mellett két felől a szentegyházba menni, bizonyosan nem gondolták, hogy egykor még ezek is megvénülhetnek, annyira ragyogott rajtuk az örök ifjuság. János magasra emelt büszke tekintettel

lépdelt, s olykor-olykor lopva átpillantott a tulsó oldalra, Sáríkára. Sáríka aprón lépegetve a viláért nem nézett volna máshova, mint maga elé, s akárki azt hihette, hogy nem is lát egyebet viganója alól kikivillanó keskeny czipőinél, pedig jól észrevette ám a tulsó oldalról átlopt pillantásokat is. Hanem a járókelőkre nem volt bátorsága félnézni, tudta hogy bájaiban fürdő tekintetekkel találkozik minden lépten nyomon, s ezért szinte szégyenlé, hogy oly szép, hogy az emberek nem győzik eléggé nézni, s mintha kitalálta volna egynek-másnak gondolatát, önkénytelen egyre irult-pirult alig tudva kirebegni a sok „Dicsértessék“-re egy-egy szemérmes „Mindörökké“-t. Hátha még majd esküvőre mennek a szentegyházba Jánossal! Pedig az is nemsokára megtörténik, egy hét még piros-pünkösdi napja, s a rákövetkező vásárnapon esküsznek. Természetes, még égőbben elpirult ennek elgondolására, s nem tudta elképzelni, miképen fog majd rászokni a „János bácsi“-ról a „kedves Jancsikám“-ra; mert — úgy gondolá — csak nem szólíthatja őt majd azontul is János bácsinak? ... Az esküvő megtartására kitűzött vasárnap egyre közelgett. Pénteken délután egyedül járt Sáríka a kertben. János bácsi Veszprémben volt, urasági dologban, Szekeresné néni a mennyegzői készülétekbe volt belebonyolódva, s nagy háborusággal böstörködött a fehércselédek között, kik alig fértek meg nagy sokaságuk miatt a konyhában, mert az urbérben berendelt robotos leányokon kívül, még a t—i esperes hires-jófőző szakácsnéját is elhítták, segíteni a lakadalmi sok minden megfőzésében, kivel kicsibe mult, hogy mindjárt a legelső epertorta elkészítése fölött össze nem kapott a kardos Szekeresné néni. A szakácsné ugyanis azt állította, hogy az epertortához épen kétannyi édes tej kell mint tojás, holott Szekeresné néni jól tudta, hogy ellenkezőleg épen tojás kell kétannyi mint édes tej, mert ott volt ő a rátóti prépost beiktatási ebédjén, ott is így csinálta a szakács. A prépost szakácsának főlemlített neve tekintély volt az esperesi szakácsné előtt, s így a vitatott kérdésben megadta magát. Hanem Szekeresné néni, tartván tőle, hogy valamely felmerülhető újabb tortakérdés ismét véleménykülönb-

ségre sőt tán tényleges meghasonlásra adhatna alkalmat, azt mondta, legyen szíves a szakácsné a piskóták sütését vezényelni, a tortákkal majd végez maga. Bizon jól is el lettek azok készítve, kivéve a kisebbik csokoládé-tortát, az szétomlott, hanem annak is Panni szolgáló volt az oka, rosszul fütötte be a kemenczét. No, de nem volt hiba a többiben, s különösen az epertorta gyönyörűen sikerült. Ezt majd az irigy Kukorki számtartóné elé fogják tenni az asztalon, hadd boszantsa őt egész vacsora alatt, mert Kukorkinének, mikor nála búcsuebéd volt, épen epertortája nem sikerült, össze volt lapulva mint egy becsapott köcsögkalap, aztán meg olyan izü volt, mintha alkörmösből lett volna. Kevés volt benne a czukor meg a tojás, az epert meg bizonyosan meghagyták savanyodni valamely nedves helyen.

Eleinte Sáríka is segített a konyhában, hanem, ámbár majdnem úgy értett a sütemények készítéséhez mint maga Szekeresné néni, ma mégsem vehették hasznát, mindent vizásan tett. A néni egyet hamisat mosolyogva magában a leány szórakozottságán, utóbb azt mondta neki, hogy ha nem segíthet, ne legyen láb alatt a konyhában. „A völegényén jár az esze, mondá magában Szekeresné néni. Nem is lehet eleget gondolkodni olyan derék legényről mint az én János fiam; mert bizony, derék egy fiatal ispán is ám az én János fiam. Aztán csak én tudom mennyire szereti ezt a leányt. Sáríka meg is érdemli. Ugy neveltem, hogy megérdemelje olyan derék fiatal ispán szerelmét, mint az én János fiam.“ — Aztán még egy hamisat mosolyogva, kiküldte Sáríkat a kertbe, ott a méhes elől (ezt sugva mondta fülébe) messziről megláthatja, nem porzik-e a veszprémi országut? Hanem vigyázzon, nehogy összetiporja a fiatal spárgagyökereket, mert bizony, ha nem inti az ember, kitelik ám ilyesmi olyan szórakozott szerelmes leánytól, mint ő.

Sáríka szeretett volna mosolyogni egy kicsit, hanem ma még a mosolygással sem boldogult, még csak el sem pirult, mint máskor szokott; maga sem tudta miért, minden iránt szórakozott, s különösen elfogódott volt. Oda tartotta homlokát a néninek, hogy csokolja meg, aztán kiment a kertbe. Néhány-

szor föl-alá ment a virággal szegélyezett fehér utakon, szakasztott egy-egy jáczintot vagy szegfűt, azt szirmonkint lassan szétmorzsolta ujjai közt, s aztán megint másikat szakasztott, hogy szétmorzsolja azokat is. Utóbb a fehér utak szinte egészen be lettek hintve tépett virággal.

Később kinyitotta a hátulsó ajtót, s mint máskor is akárhányszor, a nagy luczernáson keresztül elsétált az erdő felé. Elandalodásában észre sem vette, hogy szinte félóránnyira jött már el, s majdnem az erdőig jutott. De hát miről gondolkodhatott oly mélyen? Mennyasszony miről gondolkodhatnék másról, mint völegényéről. Elgondolá, mennyire szereti őt János, s mennyire boldoggá teszi őt az által, ha nejevé lesz . . . Neki is édesen esett János szerelme, de összekelésük gondolatára nem érezte keblében azon szivdobogató csapkodó lángot, mely — mint La-fontaine „Különcz“ regényében s egyebütt olvasta, — szétfeszítéssel, és összenyomással fenyegeti a szívet, mely átölelteti velünk az egész világot, s melylyel birni nem lehet . . . Talán nem is szokás ezt érezni, talán nincs is ilyen érzés, talán csak a képzelődő költők gondolták azt ki . . . Azonban a völegénye arczárólragyogó boldogságból következett, hogy mégis csakugyan alighanem létezik ez érzés az életben is, — de akkor hát miért nincs meg az ő szivében is? Talán, ha más lenne a völegénye . . .? Vajon milyennek kellene lenni annak? . . .

Amint e gondolatra önkénytelen sóhaj-tással ég felé emelné arczát, hirtelen rémülve

sikolytott fel. Az erdőszelemben legelő bivalcsorda közül bekegve vágatott feléje a rettenetes Vadas bika. Első pillanatban lábai mintha a földbe sülyedtek volna, nem birt mozdulni az ijedségtől, s merev sápadt arcz-czal tekintett a pár száz lépésnyiről feléje nyargaló szörnyü állat felé, mely fejét térdei közé vágva, nagy idomtalan szökésekkel közeledett. Egyetlen emberi lényt nem látott, ki segítségére lett volna; a csordás valahol az erdőben aludt. Megfordult, s futni kezdett, de reszkető roskadó lábain lépni is alig tudott. A bival robaja és tompa vad bekegése mindinkább közelebből hallatszott háta mögött, kiáltani nem birt csak halvány ajkait mozgatta fuldokolva, s minthogy nehéz lábaival nem birt elég gyorsan menekülni, karjaival iparkodott előbbre kapaszkodni az üres levegőben. Érzé hogy mindjárt össze-rogy, feje szédült, szemei elhomályosodtak — a föld közeli rengéséből kivette, hogy a bivaly egészen hozzá ért, már érezni is vélte fújó meleg leheét, mindjárt felökleli . . . érezte hogy hirtelen a levegőbe emeltetik, s behunyta szemeit. — — Várta, hogy mikor ér le iszonyu eséssel a bivaly szarvai közül ismét a földre, hanem e helyett nagy robogás közt egyre előbbre ragadtatni érzé magát . . . lassan felnyitá csukott szemeit, azok ismeretlen szép ifju arczára estek, ki őt karjaival ölelve, rohanó lovon vágatott vele. A leány egy édes mosoly után kábulva lezárta szemeit ismét, és elszédült — — azon gondolattal, hogy bárcsak meg ne állnának soha! . . .

(Folytatása következik.)

R E G G E L.

(Aug. 8. 1859.)

Kedvesem, jer a szabadba,
Már a nap feltűnt az égre,
S mint ébredő lányka arcza
Mosolyg a táj völgye béreze.

Üljünk le a patak mellett,
Mely oly vigan halad végig.
Lelkünknek a vidék álmát
Habjai majd elregélik.

Nézd csak, nézd csak a virágok
Szemében a harmatcseppet!
Mint ragyog, midőn a sugár
Rá szerelmes csókot ejtett.

Mily szelíden leng a szellő,
Hogy remeg a falevele,
Mint lányka, ha szerelemről
Beszélget az ifju vele

Nézd azok a távol bércek
 Mily vidámak, milyen kékek,
 S ugy tetszik, miként ha hozzánk
 Ők is közelebb jönnének!
 Mit érzesz e pillanatban
 Ó mondd meg kérlek leánya!

Midőn az egész természet
 A szerelem szent oltára!
 Jer simúlj jobban szivemre
 Hogy érezdhesd dobbanását:
 S aztán mondja el kis ajkad:
 A szerelem imádságát!

ARADI BÉLA.

A Z E R D E I L A K.

Novella. Irta JÓSIKA JÚLIA.

(V é g e.)

VIII.

Most, — így folytatá levelét az öreg Altorjai: — most, miután mindent tud, átláthatja, hogy Jolán s ön közt házassági frigyről szó nem lehet; hiszen édes anyja De la Motte leány — alkalmasint nővére Adeline-nek — hogyan fogadhatná menyének Altorjainak — nővére gyilkosságának — unokáját?

Ez lehetlen — e házasságot átok nyomná lidérczként — e frigy szentségtörés lenne!

Nem nem! jobb ha ön, kedves ifju barátom, most válik el szegény Jolántól, míg a szerelem csak könyvedén érintette a két fiatal szivet, mint sem, hogy e házasság által egész életük szerencsétlenségének alapkövét tegyék le.

Én hosszú harminczöt éven át bünhödtem! elvesztettem fiamat, menyemet három unokámat! — Legyen elég annyi áldozat! s adja az ég, hogy legalább Jolán éljen — s éljen nyugodtan!

És most, miután megfejtettem ön előtt eddig — talán megfoghatlan — cselekvésemet — Isten áldja! Nehéz szivvel válok el öntől, kinek arcza, hangja, minden mozdulata arra emlékeztetett, kit oly kimondhatatlanul szerettem, s kit még — — — Oh! de nem mondom ki még egyszer e szót!

Isten önnel! legyen áldás életén — s emlékezzék olykor harag nélkül, öreg barátjára!

Altorjai Tiborc.

Mig Végvári Frigyes e hosszú levelet átfutotta, arczának kifejezése folytonosan változott. — Bánat, kíváncsiság, meglepetés, szánalom tüntek föl abban egymásután, míg végre az örömnök ragyogó sugára fölgyult szemeiben s rózsza fényével öntötte el az ifju szép és jelentő vonásait.

Jolán! kedves, kedves Jolán! — kiáltott föl végre, fölugorván székéről, s a levelet ajkaihoz nyomván — enyim vagy — enyim örökre!

Evvel lefutott az udvarba, s egy lovasznak megparancsolván, hogy nyergelje M*** gróf gyorsabb paripáját, barátját kereste föl, s pár megfejtő szó után — lóra vetette magát s vágatva indult az erdei lak felé.

* * *

Ott búsan és szomoruan folytak le a napok utolsó látogatása óta. Miután az aggastyán Jolánnak a kikerülhetlen fölvilágosítást adta, visszavonult tornyába, honnan most még ebédre sem jött le többé.

Jolán egyedül maradt fájdalomával; nem volt mellette valami részvétteljes kebel, melyen égő fejét nyugtathassa, nem birt barátnéval, ki előtt tartózkodás nélkül önthette volna ki szíve fájdalmát — mert hiszen egyedüli barátnéja — Végvári nővére volt!

Habár azután a mit nagyatyjától hallott, átlátta, hogy közte, s a szeretett ifju

közt vége mindennek, — még is a szerelem nem akart távozni szivéből; s Jolán most remény nélkül bensőbbben szeretett, mint ezelőtt, mikor még a remény szelid csillaga jótévő világával árasztotta el jövőjét.

Igy ült kis szobájában, homlokát kezére támasztván, míg könytelt szemei — félig öntudatlanul — az őszi kertben kémeltek.

Egyszerre összerázkódott! úgy tetszett neki mintha lódobogás közeledne. — Ki jöhet — ily gyorsan e remetelak felé?

Most megállt a ló — s pár percz mulva léptek hangoztak a kerti útnak kavicsos homokján — Jolán fölkel s az ablakhoz sietett:

Ez ő — ez Végyvári! — kiáltott föl, öröm s nyugtalanság közt habozván; — mit fog nagyatyám mondani? szabad-e elfogadnom őt? miután sorsom átka véres választ emelt közöttünk?

De mig Jolán habozott, addig Végyvári nem csak a házban, hanem már a szobában is volt, s kis kezeit megragadván, forró csókokkal árasztotta el azokat, s reszkető hangon szólt:

Jolán enyim — enyim vagy! nincs többé akadály — vezess nagyatyádhoz.

Nincs erre szükség! — szólalt föl most az aggastyán mély hangja, ki alig pár perczel Végyvári után észrevétlenül lépett a szobába; — Jolán nagyatyja itt van, hogy védje gyermekét a vakmerő ellen ki daczolni mer a Gondviseléssel!

Nem — nem úgy van! tisztelt barátom — atyám, ha e szent nevet használnom szabad! nem daczolok a Gondviseléssel, ha Jolánt enyimnek nevezem, mert bűn nem áll közöttünk! — Adeline él — Adeline, a holtnak vélt Adeline — anyám!

Mit mondasz! — kiáltott föl Altorjai oly hangon, mely szive mélyéből reszketett föl — Adeline él? — Adeline, anyád? —

Oh hála hála neked, irgalmas Isten, leemelted e borzasztó sulyt keblemről — hála a Gondviselésnek ki téged ide vezetett — Frigyes — fiam!

S az aggastyán, zokogva mint a gyermek az ifju nyakába borult.

* * *

Kevés az mit még említenünk kell — mert mindenki gyanítja mit mondhatunk még.

Adeline sebe nem volt halálos, bár oly veszedelmes, hogy holnapok teltek mig a sebészek reményt nyujthattak a kétségbejuttatott családnak fölgyógyulására.

Altorjai, midőn Eugène e szavakat: — Vége mindennek! — kiejtette, szivrázó sikoltással borult a szép hullára; aztán fölugrott s eszeveszett rohanásban eltűnt az erdőben.

E pillanat óta nem látta őt többé senki, bár mennyien is keresték a szerencsétlent; s végre mindenki azt hitte, hogy a hegyi folyam hullámai közt vetett véget életének.

Adeline, midőn öntudatát visszanyerte, keservesen s éveken át siratta Altorjait, kit egész szivből szeretett.

Szülői, gyöngélgő leányuk kedvéért, pár évig egészen falun maradtak, s azután utaztak vele hosszasan.

Ez utazás közben ismerkedett meg báró Végyvárival, s nemsokára azután neje lön. Most pár év óta özvegy volt s csak két gyermekében Frigyesben és Ilonában élt. Sokszor elbeszélte nekik ifjusága történetét, de az Altorjai nevet soha sem ejtette ki. Ezt egyedül hallgatta el gyermekei előtt.

* * *

Hogy Végyváriból s Jolánból nemsokára boldog pár lett — s hogy Altorjai s Adeline öreg napjai nyugodtan s vidámon folytak le — ki kétkednék ebben?

EREDETI DIVATTUDÓSÍTÁS.

Irja HECKENAST-BAJZA LENKE.

Pest, oct. 7-dikén 1860.

Pár hét előtt haza érkezvén külföldi utazásomból, augusztus 7-éről egy hozzám intézett levelet találtam, melyben több „koros hölgy“ aláírással fölszólíttatom, miként tanácsoljak valamit, mi magyar fejük lenne — s a párta helyét pótolná; miután ez némelyeknek a hajhiány miatt igen alkalmatlan, s majdnem használhatlanná válik.

E levél igen későn jutott kezeim közé; s azért sietek a tiszt. hölgyekkel, kik szivesek voltak e végben tanácsomat kérni, e fejékre nézve véleményemet tudatni.

Szerintem a párta és főkötő azon két egyedüli sajátsága a magyar öltözéknek, melyeknek helyét semmi sem pótolja, s miket más kigondolt fejékkal szaporítani — mint például más nemzetek öltözékénél, melyben mindenkor az tartatik legszebbnek, a mely legujabb: lehetetlen volna.

Nálunk, hol a szívnek épen oly őseink, oly tisztának és változatlanoknak kell lenni, mint amaz öltönynek, mely azt fődí; hol őseink a ruhát nem csak szükséges kelléknek tekinték, hanem azzal egyszersmind törvényt és érzelmeiket fejezték ki; hol egyetlen férfi sem merete volna oly vadállat bőrét magán viselni, mit nem saját kezével ejte el s hol a párta és főkötőnek oly két különböző és nagy jelentősége van, mint nálunk; ott egy harmadikat, e kettőhöz méltót kigondolni lehetetlen, s majdnem szentségtörés volna azon szín, azon költői fogalom ellenében, mit őseink e két nagy jelentőségű fejükhez csatoltak.

Nekünk az öltözet épen úgy történetünkhöz tartozik, mint a magyar zene, nemzeti dalaink és a kard! És a miként ismerjük a Rákoczi indulót, tudjuk a „korona és kard“ történetét, úgy emlékszünk Szilágyi Erzsébetre és Vesselényi Máriára, kik egykor a pártát és főkötőt viselték.

Azért egy ily harmadik fejük kigondolása helyett módosítanunk kell a már két meglevőt, mi leginkább kivihető a fekete fátyol által, melyet igen jól lehet

minden alkalomra és mindenféleképen alkalmazni.

Ha valaki otthon magas magyar ruhát visel, mint azt, úgy hiszem legtöbben tesszik, különösen télen, hol az ingváll és pruszli mégis kissé hideg; úgy a párta nélkülözhető; vagy ha a hajhiány eltakarása miatt szükséges, úgy belső részéhez rövid fátyolt lehet tűzni, mely már előbb néhány ránczba húzva, redőivel együtt erősítették a pártához, s az áll alatt könnyedén egybekötve, igen csinosan áll, s az arcnak színét föltünő szépen kiemeli.

Más ünnepélyes alkalmaknál pedig, természetesen, mind a főkötő, mind a párta hosszú, aláomló fátyolt kíván.

Azonban hogy e fátyol ne nyúljon ügyetlenül és izléstelenül végig a ruhán, nyakon és fejen, szükséges, hogy annak föltüzésére nagyon vigyázzunk.

Ha előbb néhány húzott ránczot készítenk, s ezekkel együtt erősítjük a párta belső részében annak alsó széléhez, úgy redőkben omlik az alá, s már a fön annyi ránczot képez, hogy a hajhiány sohasem látszhatik által; míg a símán föltüzött fátyol mindég még inkább kitünteti a főnek bár mi hiányát is, átlátszóságánál fogva.

E fátyolok alatt én azonban, mindenkor feketét értek, mert a fehér mindig azon hatást teszi rám, mintha valaki hosszú lepedővel terítette volna be fejét, sőt szerintem a pártának is csak feketének kell lenni, nehogy az koszorúhoz vagy más idegen fejükhez hasonlítson.

A magyar divat kezdete óta csupán egyetlen szinessel kevert pártát találtam izletesnek, s e szín is félsötét violaszinből állott.

E pártát egy fiatal leány viselé, még mindig apját gyászolva, kinek neve szomorú betűkkel van történetünkbe írva, s a fekete és violaszin azon két egyedüli változatosság, mely az öltözetet nem teszi egészen egyhangúvá.

Ez említett párta fekete bársonyból ké-

szült, s fényes fekete gyöngyökkel van kivarrrva, melyek alul legkisebbek, s szemekint nagyobbodva legfönt egy nagy szemvet fényt a homlokra. — E két sor gyöngy között pedig violaszin selyemhímzés vonul végig „estike“ név alatt ismert kisdud virágokat képezve, melyek már természeti igénytelenségeiknél fogva is, oly véghetetlen jól álltak a fiatal leány fején, s a sötét öltözék egyes részeihez.

Egyáltalában a magyar ruhánál e két szín legjobban alkalmazható, s úgy hiszem a violaszin és fekete tartatott mindenkor a legeredetibbnek, s hogy az a régiéknél is leginkább divatozott, mutatják ama régi százados képek, melyeken csak igen ritkán találkozunk világos színekkel.

Néhány hét múlva be áll újra a téli divat kezdete, arról nemsokára tudósítandom olvasóimat.

T Á R C Z A.

I R O D A L M I S Z E M L E.

— Jehu társai. (A „Külföldi regénytár“ folytatása.) Regény Dumas Sándortól. A négy kötet ára 2 ft. — Az érdekes olvasmány tárgya a nagy Napoleon első consulsága idejéből van véve, s hőse maga I. Napoleon, — kinél, úgy hiszünk, érdekesb regényhőst nem találhatni, sőt talán regényhősnek mármár — igen nagy is. Hanem legalább ez egy hősnél maga Dumas apó sem szorult — nagyításra, hogy bámulatossá tegye. — Mint halljuk, Hartleben e kedvelt vállalatban, a közönség pártolását nagyobb mérvben óhajtván kinyerni, legközelebb egy világhírű és kétségkívül nagybecsű ujdonsággal fogja meglepni a magyar közönséget. Ez pedig Hugo Victor legújabb nagy regénye: „Les misérables“ mely e napokban jelenik meg valószínűleg Párisban. Ohajtható, hogy e nagy és jeles mű a nagy költő ékes irányához méltó fordítóra találjon magyarban is.

— Budapesti szemle. XXXI—II. füzet. Szerkeszti Csengeri Antal. — A magyar tudományosságot a külfölddel szemben is becsülettel képviselő eme fontos vállalatot kötelességünknek tartjuk minden előforduló alkalommal a közönség pártfogásába ajánlani. Mai számunk első cikkét is e füzetből vesszük — mutatványul s tanulságos olvasmányul honleányaink számára.

— Utazási emlékek. Irta Ormos Zsigmond. Első kötet. Pest. Pfeiffer Ferdinánd bizománya. — Ez „utazás“, melynek emlékeit vesszük e kötetben, — kezdődik a bécsi „Augarten“-nél, és végződik ugyancsak a bécsi bástyáknál. Tehát, a mi a czimet illeti, helyesebb leendett volna „bécsi séták emlékei“-nek nevezni. Egyébiránt azoknak, kik Bécsbe először utaznak, hasznos vezető kézikönyvül szolgálhat.

PESTI HIREK.

** A magyar tudományos akadémia ezidei nagy gyűlését okt. 7. 8. 9. napjain tartja; az igazgatóság okt. 11-én ül össze; két közülvése melyeknek egyike kirekesztőleg Széchenyi István emlékezete ünneplésének lesz szánva, okt. 12 és 13-án tartatik.

** A Kazinczy-alapítvány már 50000 forintra megy. Ez összeghez nemrég Kelet-Indiából is érkezett 100 ft, az ott tartózkodott Duka Tivadar orvos hazánkfiától.

** A Kisfaludy-társaságnak csak negyven tagja lehet; most harminczhárom van.

** Néhány itteni család egy Tizián után Marasztóni által festett Szent-Jánosképet vett meg, mellék-oltárképül az épülőben levő lipótvárosi egyház számára.

** A pesti község tanács határozá, hogy a helybeli al- és főrealtanoda 1-ő osztályaiban, a kezdődő tanévben magyarul is legyen tanítás, a jövő évre pedig pályázat hirdettessék a még csak német oktatóktól elfoglalt tanári székeknek magyar tanárok általi betöltésére.

** Az ország primása kimondta, hogy a kath. papoknál öltött nemzeti viselet ellen semmi kifogása sincsen, csak a színben legyen tekintet a papi állásra; megengedte azt is, hogy a mente télen át papi díszruhául fogadtassék el.

** Az itteni egyetemen okt. 1-je helyett cs. kir. rendeletnél fogva csak később kezdetnek meg az előadások, miről annak idejében jelentés fog tétetni.

** A lapszerkesztőségek ezentúl az akadémia küldött adakozásokat nem fogadhatják el. Ugyanily magatartásra vannak utasítva más hasonló tárgyú küldemények iránt.

** Pfeiffer Ferdinand könyvkereskedéséből beküldetett hozzánk: „Kárpáti Kürt. Költemények Thali Kálmántól. Szerző arcképével. Második kiadás. Ára 1 ft 30 kr. u. p.“ — „Az óbudai Fejéregyház mint Árpád temetkezési helye. Irták ifj. gr. Nádasdy Ferencz és Thali Kálmán. Ára 30 kr. u. p.“ — „Utazási emlékek. Irta Ormódy Zsigmond. Első kötet.“ — Az első két munka ezuttal már másodizben kerülván közönség elé, csak a harmadikról, mint egészen újról jegyzünk meg néhány szót. E kötet elejét képezi egy, több füzetre terjedendő munkának. Szerző itt csupán Bécs városról ír, történeti, helyirási, művészeti, társadalmi és statisztikai tekintetben; munkája, mint futólagos lapozgatása után következtetjük, érdekes olvasmány lehet.

** Az eldarabolt egy forintos bankjegyeket illetőleg egy bécsi lap írja, hogy: „esetlegesen megsértett bankjegyekért a bank csak a meglévő részre esendő értéket téríti meg.“

** Tomori Anasztáz úr az általa kiadás alá vett Shakespeare-munkák anyagi terheit tovább is viselvén, a fordítások közrebocsátására a Kisfaludy társaságot kérte s illetőleg hatalmazta fel. E hazafias ajánlatot a társaság köszönettel fogadta, s azonnal bizottmányt nevezett ki, melynek feladata lesz a magyar Shakespeare-kiadás fogantatási módjára nézve javaslatot terjeszteni elé.

** Kőhegyi József úr „Magyar-horvát tánczot“ szerzett, s azt gr. Károlyi Edénének ajánlotta. Ugyanőtöle valók a régi „Koszorú“ „Vigadó“ és „Kézfogó“ régibb tánczok is.

** Az 1836—1840-ben született ifjak ujonczozása e hó 4-én Pesten már megkezdett.

** A mult hetekben Károlyfehérvárról 90 hordóban 318 mázsa ezüstpénzt szállítottak Bécsbe.

** A megnehezedett pénzforgalom könnyebbitésére 10 kros bankjegyek fognak kibocsáttatni Bécsben.

** A Kisfaludy-társaság sept. 27-én tartotta első havi ülését. Ebben elhatározta, hogy a honfiak és honleányok (mások nem?) kétféleképen gyámolthatják a társaságot könyvkiadásaiban: mint alapítók 100 ft. egyszeri lefizetéssel vagy mint pártolók, évenkénti négy forinttal. Az alapítók

minden évben „Évlapok“ czim alatt kiadandó számadási könyvet kapnak, a pártolók 60 ívnyi különféle munkát. A kiadandó munkákat az igazgató terjeszti a társulat elé, s mihelyt ez elfogadta ugyancsak az igazgató gondoskodik a kiadásról is. Általában a 60 ívnyi vállalat vitele mind szellemi mind anyagi tekintetben az igazgatót illeti, minélfogva a 4 ftos évi részletek is hozzá utasítandók. A társulati tisztviselők fizetései közül egyelőre csupán az igazgatóé állapított meg.

** A Párisban megjelenő Revue des deux mondes ismert francia folyóirat sept. 1-ei füzetében Saint-René Tailandier folytatja a „XIX. századbeli magyar költészetéről“ megkezdett cikksorozatát, s Vörösmartyt, Garay Jánost, Aranyt, és Lisznyait bírálja, sok magyar rokonszenvvel. A füzet közli a „Szózat“-ot is francia fordításban.

** Feleki ismét készen van egy szinműi fordítással, czime: „A felolvasónő“. Irta Bayard. — Jókainé e hó folytán Szegedre megy vendégszerpelni. — Utána a szép sikerrel föllépett Szigligeti kisasszonyok is meglátogatják Szegedet. — Komlóssy-K.-né javára Corneille „Cid“-je, Szegetiére az ujradolgozott „Okos bolond“ fog legközelebb eléadatni. — Pauli, a kolozsvári színház volt tenoristája az „Alvajáró“-ban vendégkép föllép. — Az „Eljegyzés lámpafénynél“ czimű operette női szerepei Bognár Vilma, Huber Ida, és Markovics Ilka k. a.-oknak vannak osztva; e darabban Szerdahelyi is énekel. — Bignio a tavasszal, mint sajnálkozva értesülünk, elhagyja a színházat. — Szigligeti Anna k. a. 7-én volt másodsor föllépendő a „Czigány“-ban, mint Rózsi, s pár nap mulva harmadszor, a „Szigetvári vértanúk“-ban, Jolán kisasszonnyal együtt. — A „Windsori víg nők“ ismét játékrenden vannak, s Hofbauer Zsófia javára látandjuk. — Dobsa Lajos „V. László“ drámája, újra dolgozva „Besztercei gróf“ czimmal fog nemsokára eléadatni. — Vahot Imre „Az első magyar színészek Budán“ czimű szinművet irt.

** Egy bécsi német lap a Pesten látott magyar viseletről elmélkedvén, miután a férfiöltözék szépsége fölött kilelkesezte magát, így folytatja: „De a nőviselet még nagyobb hódítást tett, s valóban a pesti nők szépségük hírét semmivel sem emelheték jobban, mint ezen izletes és felette érdekes öltözet elfogadása által. A párisi divat egészen csipkébe és szalagokba fulasztja a hölgyek szépségét; a magyar viselet a mint vannak, s nincsenek elburkolva hamis czifrázatok közé. A sötét kelmeből készült mellény azonnal elárulná a ferde növést, s az eszme, hogy sötétszínű derék alól világos szoknya hullámoztassa alá redőit, oly saját-szerű hatást idéz elő, melytől más városokban régen elszoktunk. Tekintve az öltözetet, megval-lom, hogy ha bécsi német nem volnék, pesti magyar szeretnék lenni. A magyar női kalap különösen mióta Napoleon császár szép neje, Eugenia

is feltevé azt, a magyar határokon is jóval tulterjeszté határát. — De van valami, a mi még a kalapnál is szebb és nemesebb, s ez az ősrégi tisztos fekete csipkefőkötő, az aláhullámzó hasonlószerű fátyollal! A pártáról pedig prózában még beszélni sem szabad, az a költői viselet netovábbja. Fekete mellényben tehát, s könnyen aláhullámzó fátyollal s szemkápráztató ingvállban járnak most az utczákon a pesti nők. A mente már komolyabb valami; s némileg a hősi nők viseletére emlékeztet. Ugy képzelem őket, mintha most ugrottak volna le paripáikról, és szolgájuk kezébe vetvén a kantárszárát, változatosság kedvéért, egy pár lépésre gyalogolni akarnának.“

** Hartleben könyvkereskedésében igen szép Kramer-féle stereoscop-képek kaphatók, melyek a két testvérvárost különböző oldalairól tizenkét változatban tüntetik fel. A képek minden tekintetben sikerültek. Kramer gazdag raktárából más hasontárgy képek is megrendelhetők Hartleben könyvkereskedésében K. Molnár János úr által, ki kívánatra tárgymutató sorozatot is ad vagy küld, melyből minden világrészbeli stereoscop tájképek, helyrajzok, arczképek stb. választhatók.

** A szabókhöz egyre sűrűbben jönnek külföldi megrendelések magyar öltözetekre, és pedig leggyakrabban Párisból, hol ez időtájt nagyon sok magyart látni, s a fényes öltözékű magyar mágnások még a Párisban is folyton érdekeseknek tartott lordokat is elhomályosítják. Nem egy szép magyar hölgy aratott már ott több diadalt kellemei s bájaival, mint a mennyit tiz féltékeny párisi hölgy boszankodó szive is elviselhetne. Egy levelező, a párisi magyarokról beszélve, következő esetet mond el. P. marquis udvarolt A. magyar gróf leányának. A gróf nem haragudott érte, mig azt jónak látta. Midőn azonban a nejétől külön élő marquis, a gróf leányának egy szerelmet lehelő levél kíséretében drága karpereczet küldött, a heves vérű magyar kifakadva mondá neki: „Marquis, ha csak valamelyik gulyásomat sértené is ön meg hasonló módon, meglakolna érte.“ A marquis megzavarodott, tisztességes szándékról stb hebegett, a gróf azonban minden további felelet helyett arczába csapta kesztyűjét. Az ügy a boulognei erdőcskében lett volna elintézendő. A grófnő azonban atyját térdepelve kérte, álljon el a párbajtól. Ez csak akkor egyezett kérésébe, midőn a marquis írásban megkövette, s Párist elhagyta.

** A Kisfaludy-társaság pártoló tagjául első jelenté be magát a nemzeti ügyekben mindig hofiasan előljáró Pester Lloyd derék szerkesztősege. Utána, azt mondják, már sokan jelentkeztek.

** A Kézdi-Vásárhelyen csizmadia-inassá, s Losonczon csizmadiamesterré választott Reményi Edét, a rimaszombati csizmadiaczéh tiszteletbeli czéhmesterré tette meg.

** A császárfürdő új bérlői kézbe ment át.

Az új bérlő Berger Lajos úr, ki egyszersmind a rudasfürdőnek is bérlője.

** A horvátok javára rendezett sorsjáték húzása e hó 31-én, Pesten, végbemenend.

V I D É K.

** A pesti muzeumkert költségei fedezésére 7-én rendezendő abonyi műverseny sorozata: 1. Szózat, előadva a dalárda által. — 2. A magyarok Istene. Petőfitől; előadva Kecskeméthy István úr által. — 3. Magyar változatok, Wilmerstől; zongorán előadva Várkonyi Paulina k. a. által. — 4. Magyar leány dala, Garay Jánostól; előadva Gaál Vilma k. a. által. — 5. Honfidal, Petőfitől, előadva a dalárda által. — 6. Fakó lovam . . . Előadva Bognár Vilma k. a. nemzeti színházi tag által. — 7. Három szív története, Petőfitől, előadva Abonyi Lajos úr által. — 8. Magyar népdalok, előadva Bognár Adél k. a. által. — 9. A beteg leány, Egressy Bénitől, előadva a dalárda által. — 10. Egy akol egy pásztor, Kakas Mártontól, előadva Dankó Adolf úr által. — 11. A magyar hölgy, Garay Jánostól, előadva Bognár Adél k. a. által. — 12. Ez a világ . . . Petőfitől, előadva Bognár Vilma k. a. által. — 13. Az együgyű paraszt, Szabó Lászlótól, előadva Molnár Pál úr által. — 14. Ha férfi vagy légy férfi, Petőfitől. Előadva Kecskeméthy István úr által. — 14. Hazánk, Töröktől, előadva a dalárda által.

** Nagy-Becskereken Zakits János úr a „Szózat“-ot szerb nyelvre fordította.

** A Maros-Vásárhelyen oktoberre tervezett gazdasági kiállítás nem fog megtartatni.

** Gálszécsben Bernátfalvi Bernát József, egykori alispán, agyonlőtte magát. Hatvankét éves volt, s évek óta visszavonulva, rögeszmékkel küzdött.

** Az erdélyi lap írja, hogy Kolozsvár vidékén a zsidó haszonbérlőket kezdik felgyujtogatni.

** A nagyszebeni operánál levő Egedy Mária kisasszonyt igen széptehetségű énekesnőnek mondják, s különösen közelebb, mint Elvira (Ernani-ban) nagyon tetszett.

** A Pongrácz-féle erdélyi népzeneészek e hó 8-án világuttra mennek. Utazásuk célja Német, Francia, s Angolország.

** A Bud. Pest. Hirl. írja: „Garibaldi Sopronban! A múlt nyáron egy itteni közsorsu evlakosnak — vulgo kapás — fia születvén, azt minden áron Garibaldinak akarta kereszteltetni, mivel, mint ő mondá, ezt az urat nagyon emlegettik. Az illető pap nehezen és csak egy tisztitársának segítségül hívásával verhetette le a nevezett apát ezen sajtóságos szándékáról, miután tudatták vele, hogy az anyakönyvbe ily nevet bevezetni nem lehet, mely különben nem kereszt-, de vezeték név.“

** Brassóba végre leérkezett az engedély a régóta szorgalmazott magyar kaszinó megalakítására.

** Szebenben jelenleg a Bukurestből megtért magyar operatársaság töredéke tetszés közt előadásokat tart.

** Kolozsvárott Széki gróf Teleki Károly, hidvégi Mikó Mária grófnővel, september 24-én összekelt.

** A „Szegedi Híradó“ írja: Kufsteinban elzárt Rózsa Sándor fejére annak idején kitűzve volt 10,000 pengőforint díj kifizetése iránti rendelet már leérkezett, s e napokban fog jutalmul azoknak kifizettetni, kik elfogásában résztvettek. Nevezetesen özvegy Katona Ágnes — kinek férje az elfogás alkalmával R.S. által halálosan megsebesített s meghalt — 3000 forinttal; ennek Rózsa nevű leánya szintén 3000 forinttal, továbbá az elfogásban résztvett tanyai lakosok Király Mátyás 2000 fttal és ennek fia Király Ferencz szintén 2000 forinttal, mind pengő pénzben értve, jutalmaztatnak. R. J. tanyabirtokos pedig, ki bekísérni segített, ebbeli szolgálatáért megdicsértetett.

** A Rimaszombathoz félóránira eső felső-pokorági ev. egyházban, — hol eddig magyar szót nem lehetett hallani — aug. 19-én az istentisztelet magyar nyelven ment végbe, nagyszámu vidéki hallgatóság előtt, mely valláskülönbség nélkül jelent meg, hogy behelyezze jogaiba a száműzöttet.

** Egy megyénkbeli fiatal özvegy nő, írja a H—r gömöri levelezője, férje halála után ennek testvérével lépett jegybe, de az ifjúnak harciba kellvén mennie, Magenta-nál elesett; — ekkor az özvegy a harmadik testvérhez állt, s nemsokára jegyet is váltottak, hanem az ifju, egy előbbi ismeretség nyomán, megugrott az özvegytől, s hajdani kedvesével csakugyan össze is kelt; most a mi özvegyünk haza hozatta a negyedik testvért, s a mint hírlik, rövid időn megesküszik vele, — ha ugyan az ifju élve marad, mert nagyon beteges, s erre az özvegy azzal vigasztalja magát, hogy azon esetben az ötödik testvért kerített el, ki az előbbiekhöz egészen hasonló! . . . . S ép e bámulatos családi hasonlatosságnak tulajdonítják az özvegynek férje testvereihez különös vonzalmát, mert mint mondják egyikét a másiktól alig lehet megkülönböztetni, különösen az orra valamennyinek egyformán pisze.

** A gombai közbirtokosság közelebbi ülésében Tomori A. lelkes hazafi, mint gombai birtokos a népnevelés ügyét szóba hozván azon méltánylandó indítványt tette, hogy annak előmozdítását maga a birtokosság vegye kézbe. Indítványa elfogadtatván, a cél elérésére következő eszközöket ajánlott: A népiskolákban ösztöndíjak és jutalmak kitűzése. (Gombán helyben, azonnal megtörtént.) Falusi könyvtár alakítása. (Gombán már alakulva van.) Az iskolai ünnepélyeken a birtokosság, buzditás végett, résztvegyen. A tanítók

tisztességesen díjaztassanak, mi a birtokosság és község által közösen eszközöltessék. Ezen intézkedés horderejét, jegyzi meg a M. Sajtó, különösen a jelen körülmények között, midőn azon kapcsolatok szaporítása, melyek a népet az értelmiséggel összekötik, oly jelentőséggel bir, lehetetlen nem méltányolnunk, s azért melegen üdvözljük Tomori A. úr buzgalmát, ki tevékenységének minden helyzetben és körülmények közt képes tért keresni, s minden alkalmat megragad, hogy valami jót és szépet tehessen. Hiszszük hogy a lelkes gombai birtokosság intézkedését máshol is követendik.

V E G Y E S H I R E K.

** Goszmann kisasszonynak sokat emleg. tett házassága Prokesch báró, cs. k. századossal, a tavasz kezdetén csakugyan végbe menend, mikor is a százados úr ki fog lépni a szolgálatból, s nejét műutazásában kísérendi.

** A prágai „Két csillag“ vendéglőben A — z cs. k. alezredes sept. 23-án agyonlőtte magát.

** Nemrég több delnő tisztelgett Garibaldi-nál, kik néhány, a nápolyi király alatt száműzött család nevében üdvözlék őt. Azt nem engedé, hogy kezét megcsókolják, ezt még Palermóban megtiltotta, hanem azt nem tudta megtiltani, hogy arczát meg ne csókolják.

** Krimiából ezenkint vándorolnak ki a tatárok. Helyükbe eddigelé 2000 német sietett letelepedni.

** Párisban Rousselet zenetanító, Galitzin herceget, mert a hercegekisasszonyoknak adott zeneleckékért nem birt megfizetni, az adósok börtönébe vitette.

— A „Fortschritt“ párisi levelezője következő adomát beszél Széchenyiről. Széchenyi e század ötödik tizedében Párisban járván, Guizot akkori miniszter igen nyájasan fogadá s Lajos Fülöp királynak is bemutatá, s ez a magyar mágnással hosszab beszélgetésbe bocsátkozék. Széchenyi nagyon őszintén s beszédesen nyilatkozék a vészes viharokról, melyeket tornyosulni látott, s a királynak hosszú életet és népszerű politikát kívána, mint a mely sok bajt elháríthatna. Párisban a viszonyokat nem nézték oly feketéknek, s különösen Guizot elméletileg igen jól meg tudta mutatni, hogy Franciaország boldog és az is marad. Széchenyit azonban, ki nem lehetett forgatni. Elutazása előtt egy udvari bálba hívták meg, ott jól mulattak, s az öreg király el látszott felejteni a kormányzás gondjait. „Ha a gróf ismét Párisba jó“ — mondá a király — „remélem, vigabbnak fog találni. Metternich hg is meg lesz velünk elégedve, addig kiheverjük a csorbát, melyet a bécsi szerződéseken ejtett. Krakó miatt még össze nem veszünk.“ „Felség“ — viszonzá

Széchenyi — „Metternich hg lehet elégedett, de azért a világ még nem az.“ Erre a király kissé ingerülten : „Mondtam, hogy én leszek megelégedve Metternichchel.“ Széchenyi : „Vajha fíged megelégedése egyszersmind a világ és Franciaország békéjét jelentené.“ A király : „Hát azt hiszi, hogy Franciaország nincs megelégedve?“ Széchenyi : „Inkább meg volna, ha fíged kevésbé volna az.“ — Metternich hg megtudván ez esetet, a bécsi francia követhoz így szólt : „Csak legyen öfíge folyvást megelégedve, mi addig leszünk megelégedve, míg a világ békéje nem lesz fenyegetve.“ Két év mulva Lajos Fülöp trón nélkül, Metternich hg pedig Londonban volt. Értesülvén ez utóbbi a bajról, mely Széchenyit érte, így nyilatkozott : „Ez az ember azon fajtából volt, a melyből a gondviselés a nagy államférfiakat alkotja; csak egy nagy hibája volt, szíve igen nagy volt. Nagy szívü államférfiak mindig szerencsétlenek lesznek. Én soha sem vonzódtam igen hozzá, mert diplomatának nagyon érzékenynek, közigazgatónak pedig nagyon messzelátónak találtam. A gondviselés megtévedt, midőn e férfit teremtette: két nagy embert akart alkotni s egyet gyúrt az anyagból.“

** Észak-Amerikában meghalt a „Fekete kigyó“ név alatt ismert indián törzsfőnök, ki 123 éves volt. Küzdött a függetlenségi háborúban, és igen jó barát volt Washingtonnal. Törzsének maradékai, kik az Alleghany partjain élnek, eltemették ősi szokások szerint, t. i. ülőhelyzetben körülrakva vadász és harci fegyverekkel.

** A pápa, azon esetre, ha elhagyná Rómát, az elfogadására felajánlott menhelyek közül Würzburgot fogná választani; Poroszország részéről Brük várkastély ajánlatott föl számára; Franciaországba, hol szintén tatarozzák számára az avignoni kastélyt, semmiesetre sem fogna menni.

** Egy schlewigi földmíves, újonszülött fiát Garibaldira kereszteltette.

** Lengyelországban két uracs véd- és dacszövetséget kötött egymással, hogy bizonyos, éveire mint rubeljeire egyaránt gazdag hölgyet ostromállapotba helyeznek, s mindent elkövetnek, hogy egyikökhöz legalább (!) nőül menjen. Annak aztán kötelessége leendő pénzével megszöknie, s azon szövetségeseivel megosztzkodnia. A delnő az egyikhez csakugyan nőül ment, férje azonban, mint az már a politikában is divat, nem gondolt többé a véd- és dac szövetséggel, s nem kívánt a nyugalmas házaseletből megszökni, s azt mondta szövetségeseinek, hogy ő még nem hallott olyan hallatlan esetről, hogy egy férj, bármi okból is neje mellől megszökött volna, s ő csak nem vonhatja magára annyira az emberek kárhoztatását, hogy ily soha nem hallott oktalán tette ő adja az első példát.

** Milos szerb fejedelem sept. 26-án meghalt. Utódjául fia, Obrenovics Mihály kiáltatott ki. Az új fejedelem neje, mint tudva van, született Hunyady grófnő. (Folyt. a boritékon.)

S Z I N H Á Z I S Z E M L E.

** Sept. 27. „Lammermoori Lucia.“ Opera. Zenéjét szerzette Donizetti.

** Sept. 28. „Donna Diana.“ Vigj. 5 felvon. Irta Moretto.

** Sept. 29. Ellingerné javára : „A Hugenták.“ Opera. Zenéjét szerzette Meyerbeer.

** Sept. 30. Szigligeti Jolán k. a. első színi kísérleteül : „A tücsök.“ Színmű 5 felv. A kísérlettevő k. a. szép színi tehetséget mutatott; arról is meggyőződünk, hogy tanult, azonban természetes, hogy most még csak a pusztá tehetség az, mit játékában elismerhetünk. E mellett egy, színesi egyéniségeknél igen nagy fontosságú mellékadománnyal bir, ez a mélyforrasú kedélyesség, s ennél fogva, még az oly jelenetekben is, hol a szükséges művészi erővel nem rendelkezhetett, kedélyessége elfödte a hézagot, melyen át e hiány érezhetőleg szembe tűnt volna; a néző csak a gyermekded kedvességü tüneményt látta. Egyéniségében sok van, hogy idővel mint eredeti tücsök, általános tetszés közt szerepeljen. Hangjának azonban ki kell fejlenie, s el kell hagynia a szaporá beszédet. A közönség sokszor előtapsolta, s örömmel üdvözlé benne a szépreményü tehetséget.

** Oktob. 1. „Egy szegény ifju története.“ Színmű. Irta Feuilet Oktáv, ford. Feleki Miklós.

** Okt. 2. „Rendkívüli előadás.“ Vigj. 1 felv. „Apát keres.“ Vigj. 2 felv. — Dicséret a zenekarnak; felvonások közt a régi dűnyögő helyett a legújabb jó csárdásokat játszta.

** Okt. 3. „Brankovits György.“ Szomorujáték, írta Obernyik.

Melléklet. (Eredeti nemzeti divatkép). — 1. Ös magyar főkötő, violaszínü gyöngyösi mente, rókaprémmel. Sötét alapszínü ruha, gyapjuszövetből, színes virágokkal. — 2. Fekete posztó attila, hamvas popeline ruha, pörge nemez-kalap, kócsaggal. — A főkötő és kalap Wildhack Jozéfa assz. több ízben ismertetett műterméből kerültek. A többi öltözékdarabhoz Alter Antal úr divatkereskedése szolgáltatott mintákat. Alter úr most érkezett meg Párisból, hol kizárólag a magyar nemzeti nőviselethez alkalmas szöveteket rendelt meg, melyekből a kereskedés megkeresésre vidékre is küldhet mintákat, valamint a megrendelt kelméket is elküldi, ismert pontossággal.